

PON VIDYASHRAM GROUP OF SENIOR SECONDARY SCHOOLS

CLASS : VII Std

SUB : SANSKRIT, 2nd Lang

पाठः 11 - ऋतवः

1. एकपदेन उत्तरत।

- क. ऋतवः कति संख्यकाः ? षट् संख्यकाः
 ख. कः ऋतुः ऋतुराजः कथ्यते ? वसन्तर्तुः
 ग. मद्युपाः किं पिबन्ति ? मद्यु
 घ. कस्मिन् ऋतौ मेघाः वर्षन्ति ? वर्षर्तौ
 ङ. पर्णानि कस्मिन् ऋतौ पतन्ति ? शिशिरर्तौ

2. पूर्णवाक्येन उत्तरत।

- क. एकस्य ऋतुसमयः कः भवति ?
 मासद्वयस्य कालः एकस्य ऋतुसमयः भवति।
 ख. वृक्षाः कस्मिन् ऋतौ कुसुमिताः भवन्ति ?
 वसन्त-ऋतौ वृक्षाः कुसुमिताः भवन्ति।
 ग. कयोः मासयोः ग्रीष्मर्तुः भवति ?
 ज्येष्ठाषाढ - मासयोः ग्रीष्मर्तुः भवति।
 घ. चन्द्रिका विशादा कदा भवति ?
 शरदूर्तौ चन्द्रिका विशादा भवति।
 ङ. अतिशीतः वायुः कदा वाति ?
 शिशिरर्तौ अतिशीतः वायुः वाति।

3. रेखांकितपदमाधृत्य प्रश्न-निमणिं कुरुत।

- क. ऋतवः षट्संख्यकाः भवन्ति। के ?
 ख. उपवनानि शोभन्ते। कानि ?
 ग. वृक्षेषु कोकिलाः कूजन्ति। केषु ?
 घ. कृषकाः नन्दन्ति। के ?
 ङ. सलिलं शीतलतरं भवति। किम् ?

4. Write the seasons name according to the months.

मासों	ऋतु:
क. चैत्र वैशाख मासयो:	- वसन्तर्तु:
ख. आश्विन कार्तिक मासयो:	- शरदर्तु:
ग. माघ फाल्गुण मासयो:	- शिशिरर्तु:
घ. ज्येष्ठा श्राद्ध मासयो:	- ग्रीष्मर्तु:
ङ. मार्गशीर्ष पौष मासयो:	- हेमन्तर्तु:
च. श्रावण भाद्रपद मासयो:	- वर्षर्तु:

5. रिक्तस्थानम् पूरयत।

- क. वृक्षेषु कोकिलाः कूजन्ति।
 ख. सूर्यः तीव्रं तपति।
 ग. वसन्तर्तुः ऋतुराजः अपि कथ्यते।
 घ. आकाशः निर्मलः भवति।
 ङ. चन्द्रिका विशदा भवति।

पाठः 12 - भारतस्य प्रमुखाः पुरस्काराः

1. एकपदेन उत्तरत।

क. भारतस्य सर्वोत्कृष्टः पुरस्कारः कः अस्ति?

भारतरत्न पुरस्कारः

ख. नोबेल पुरस्कारः इव कः भारतीय पुरस्कारः अस्ति?

भारतरत्न

ग. कः पुरस्कारः जीवनकाले एव दीयते?

पद्मभूषण पुरस्कारः

घ. इदानीं पर्यन्तं कति जनाः गांधीशान्ति पुरस्कारं प्राप्तवन्तः?

द्वादश

ङ. कस्मिन् पुरस्कारे अर्जुनस्य कांस्य प्रतिमा दीयते?

अर्जुन पुरस्कारः

2. पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

क. भारतरत्न पुरस्कारः केभ्यः दीयते ?

ये विज्ञानकला - साहित्यादिषु क्षेत्रेषु विशिष्टकार्यं कृतवन्तः सन्ति, तेभ्यः इदं सम्मानं दीयते ।

ख. गांधीशान्ति पुरस्काररूपेण किं किं दीयते ?

अस्मिन् पुरस्कारे प्रशस्तिपत्रं दशलक्षरूप्यकाणि च दीयते ।

ग. द्रोणाचार्यपुरस्कारः केभ्यः दीयते ?

द्रोणाचार्यपुरस्कारः क्रीडाशिक्षकेभ्यः दीयते ।

घ. भारतरत्न पुरस्कारः कदा आरब्धः ?

भारतरत्न पुरस्कारः 1954 तमे ख्रिष्टाब्दे आरब्धम् ।

ङ. ध्यानचन्दपुरस्कारः केभ्यः दीयते ?

ये आजीवन क्रीडाक्षेत्रे विशिष्टयोगदानं कृतवन्तः, तेभ्यः अयं पुरस्कारः दीयते ।

3. रेखांकित पदमाधृत्य प्रश्न निर्माणम् कुरुत ।

क. पुरस्काररूपेण अश्वत्थपत्रमिव स्मृतिचिह्नं भवति । केन ?

ख. पुरस्कारसमितिः चयनं करोति । किम् ?

ग. ये अहिंसया कार्यं कुर्वन्ति । कथा ?

घ. क्रीडाक्षेत्रे अयं पुरस्कारः दीयते । कुत्र ? / कस्मिन् ?

ङ. राष्ट्रपतिः निर्णयं करोति । कः ?

4. अधोलिखित पुरस्कारः कदा आरब्धः ।

पुरस्कारः

कदा

क. भारतरत्न पुरस्कारः

1954

ख. पद्मभूषण पुरस्कारः

1954

ग. गांधीशान्ति पुरस्कारः

1995

घ. अर्जुन पुरस्कारः

1961

ङ. ध्यानचन्द पुरस्कारः

2002

5. अधोलिखितपदानां विभक्तिः वचनं च लिखत।

पदम्	विभक्तिः	वचनम्
क. राष्ट्रपतिः	- प्रथमा	एक
ख. क्रीडाक्षेत्रे	- सप्तमी	एक
ग. महिम्न्या	- तृतीया	एक
घ. जनेभ्यः	- चतुर्थी	बहु
ङ. अस्थ	- षष्ठी	एक

पाठः 13 - वीरवरः

1. एकपदेन उत्तरत।

क. नृपस्य नाम किमासीत्?

शूद्रकः

ख. राजकुमारस्य नाम किमासीत्?

वीरवरः

ग. रात्रौ का क्रन्दति स्म?

राजलक्ष्मीः

घ. वीरवरस्य पुत्रस्य नाम किमासीत्?

शक्तिधरः

ङ. नृपः वीरवराय किं राज्यम् अयच्छत्?

कर्नाटक राज्यम्

पूर्णावाक्येन उत्तरत।

क) नृपः वीरवराय कति नाणकानि दत्तवान्?

नृपः वीरवराय पञ्चाशत् स्वर्णनाणकानि दत्तवान्।

ख) वीरवरः धनं स्वीकृत्य किं कृतवान्?

वीरवरः धनं स्वीकृत्य अर्धां धनं मन्दिरे दानम् अकरोत्।

अवशिष्टात् धमात् अर्धां निर्धनेभ्यः दत्तवान्।

ग.) क्रन्दन्ती स्त्री वीरवं किमवदत् ?

क्रन्दन्ती स्त्री वीरवं अवदत् - 'अहं अत्रत्य नृपस्य राजलक्ष्मीः अस्मि।'

घ.) शक्तिधरः स्वपितरं किमवदत् ?

शक्तिधरः अवदत् - 'धन्योऽहं यस्य प्राणानाम् उपयोगः अस्य राज्यस्य रक्षार्थं भविष्यति।'

ङ.) वीरवरः कस्य शिरोच्छेदनम् अकरोत् ?

वीरवरः पुत्रस्य शिरोच्छेदनम् अकरोत्।

3. प्रश्न - निर्माणं कुरुत।

क. नृपः वीरवं स्वसेवकं नियुक्तवान्। कम् ?

ख. तस्मै पञ्चाशत् स्वर्णनाणकानि दत्तवान्। कस्मै ?

ग. अहं नृपस्य राजलक्ष्मीः अस्मि। कस्य ?

घ. अधुना विलम्बः न करणीयः। किम् ?

ङ. पत्नी प्राणत्यागम् अकरोत्। किम् ?

4. श्लोकस्य मेलनं कुरुत।

क. धनानि जीवितं चैव - परार्थे प्राज्ञ उत्सृजेत्

ख. सन्निमित्ते वरं त्यागो - विनाशे नियते सति

ग. जीवति च म्रियन्ते च - शूरः स्यादतिकल्थनः

घ. प्रियं ब्रूयादकृपणः - परार्थे प्राज्ञ उत्सृजेत्

5. विभक्तिः वचनं च लिखत।

पदम्	- विभक्तिः	- वचनम्
नृपस्य	- षष्ठी	एक
वीरवरम्	- द्वितीया	एक
धनानि	- प्रथमा	बहु
भवत्यर्थे	- चतुर्थी	एक
पुत्रम्	- द्वितीया	एक